

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 24

Sobota, 21. marca 1936

Leto XI

Veliki socialistični proces na Dunaju

Vsi obtoženi socialisti možato nastopajo. — Silna morala v socialističnih vrstah. — Obtoženi so ponosni na svoje delo.

Kakor smo že poročali, se je 16. t. m. pred dunajsko poroto pričel sodni proces proti 27 socialistom, ki so kljub klero-fašistični diktaturi organizirali socialistično stranko. Sodno poslojje je zastraženo s policaji, detektivji in žandarmerijo. V sodno dvorano imajo dostop samo nekateri. Tako so prepovedali dostop celo ženi belgijskega ministra s. Vandervelda in predsedniku soc. internacionale de Brockeru. Tako more od inozemskih socialistov prisostvovati procesu samo s. Stivin, podpredsednik čehoslovaškega parlamenta.

Obtoženci

so stari med 30. in 45. letom. Med njimi so štiri sodružice. Zastopani so vsi poklici: novinarji, književniki, advokati, privatni nameščenci, tipografi, elektrotehniki, železničarji, rudarji, kovinarji, stavbinci. Kajti avstrijska socialistična stranka uživa simpatije v vseh krogih.

Prvi dan procesa niso zaslišali glavnih obtožencev, »ali vendar so,« kakor poroča beograjska »Politika«, »vsi obtoženci priznali, da se tudi danes

kljub prepovedi čutijo socialiste.«

Prvi je bil zaslišan železniški konduktor Karl Rauscher, ki je priznal, da je često potoval po državi, da je odvracal socialiste od raznih fašističnih organizacij. Kakor poroča beograjska »Politika«, je končal svojo izjavo s temi-le besedami:

»Vem, da mi sedaj zavidajo tisoči sodruživ, ker v Avstriji se more izpovedati

socializem samo s klopi obtožencev.«

Mladi študent Bruno Krajski je izjavil sodniku:

»Mi vsi želimo, da se bodoči dogodki odigravajo v duhu človečnosti. Toda o tem ne odločamo mi, temveč oblastniki.«

Drugi dan zasliševanja se je začel z dramatičnim incidentom.

Bivši tajnik socialistične mladinske zveze Roman Felais je razlagal, zakaj je delal za prepovedano socialistično stranko, in pri tem izjavil:

»Sedanji avstrijski režim je prišel na nezakonit način na oblast.«

Predsednik ga je takoj prekinil, da sodišče ne bo dovolilo obtožen-

cem razpravljati o zakonitosti vladajočega režima, Tedaj se je iz občinstva dvignila neka žena in razburjeno vzkliknila:

»Vi lahko tu jemljete besedo, toda svobode ne morete zabraniti. Kje je svoboda Avstrije!«

Stražniki so vlekli iz dvorane to ženo, ki se piše dr. Pollak in je žena urednika dunajskega »Telegrapha«. Aretirali so tudi Jochmanovo, bivšo članico centralnega odbora razpuščene socialdemokratske stranke, ker je rekla policajem, da ne bi smeli Pollakove tako nasilno vleči iz dvorane.

Po pomirjenju v dvorani je Felais z močnim glasom nadaljeval svoja izvajanja. Rekel je: Avstrijsko delavstvo zahteva iskreno likvidacijo februarjskih dogodkov, ki se ne more izvršiti samo z amnestijo, temveč se mora popolnoma obnoviti pravica svobodne politične organizacije in propagande.

»Za Avstrijo je centralni problem mogoč napad iz Nemčije. Delavstvo je napram sedanji državi popolnoma desinteresirano, avstrijski delavci bodo pa pripravljani dati vse za državo, ako se jim vrne svoboda in pravice, ki so jih prej imeli.«

Tekstilna delavka Maria Emhart je izjavila:

»Sem še vedno navdušena socialistka, socialisti niso prostovoljno prešli v ilegalni boj, temveč ta nam je bil vsiljen.« Brnski konferenci stranke ni ona predsedovala, bila pa je na njej navzoča.

Potem je bil zaslišan glavni obtoženec Karl Seiler, bivši odgovorni urednik »Arbeiter-Zeitung«. On je obtožen, da je vodil vse gibanje. Beograjska »Politika« poroča o njegovem zaslišanju:

»Zagovarjal se je z izčrpnim in dokumentiranim, skoro dveurnim govorom. Razložil je razvoj avstrijske socialne demokracije pred februarjsko revolucijo in njen prehod v ilegalnost. Njegovo razlaganje brez vsake frazerske patetike je očitno napravilo globok vtis ne samo na občinstvo, temveč tudi na sodnike.«

Seiler je poudaril, da je netočna trditev obtožnice, da se je po februarjski revoluciji napravila enotna fronta socialne demokracije in komunistov.

Enotne fronte ocialistov in komunistov ni

v Avstriji. V delavskih vrstah je vedno živela težnja po edinstvu, toda enotna fronta s komunisti se tudi po februarjski revoluciji ni mogla upostaviti iz načelnih razlogov. Napravljen se je nekak pakt o nenapadanju. Toda avstrijski socialisti so ostali

zvesti ideji demokracije.

Mi živimo in delamo tudi danes, ker je nemogoče čez noč izbrisati organizacijo, ki je štela

700.000 članov.

Po udušeni februarjski revoluciji so hoteli tako nacionalsocialisti kakor komunisti pridobiti delavce na svojo stran. Ni se jim posrečilo. Ilegalna socialistična stranka je dosegla, da avstrijsko delavstvo ni šlo k nacionalsocialistom. Socialistična stranka Avstrije je kljub svoji ilegalnosti glavna trdnjava proti nacionalsocializmu.

Spomina na 15letno vladanje avstrijske socialne demokracije na Dunaju se ne da nikdar izbrisati. Te dni je

angleški kralj Edvard VIII.

obiskal delavce v Glasgovu in ob tej priliki izrazil željo, da bi angleški delavci dobili isto tako lepe občinske stanovanjske hiše, kakor jih je zgradila socialna občinska uprava na Dunaju.

Po februarjski revoluciji se slabša gmotni položaj avstrijskega delavstva in že to sili njega, da dela v socialistični stranki, čeprav je prepovedana.

Fašizem na svetu je že šel preko svojega viška

in ta proces ne bo ostal brez posledic tudi za Avstrijo ne. Kriza demokracije je v znatni meri prebrodena. Napredek demokracije se ne bo ustavil tudi ne ob avstrijskih mejah. Ko bo Avstrija spet svobodna, se bodo delavci borili za njeno samostojnost proti vsakemu neprijatelju. Avstrijska socialna demokracija je edina garancija, da v Avstriji ne bodo zavladali niti Habsburžani niti Hitlerjevci.

O nadaljevanju tega procesa, ki vzbuja z možatim in resnim nastopanjem obtoženih socialdemokratov najgloblji vtis po vsem svetu, bomo še poročali.

V borbi s kapitalisti ali spor z Nemčijo

Če pomislimo, kako velika je tekma v oboroževanju in kako zvito se zamotavajo mednarodni politični odnošaji, pač ne moremo imeti drugačnega prepričanja, kakor, da je kapitalizem tista tajna sila, ki hoče na vsak način pognati narode v klanje. Kakor je povedal Litvinov, je v osemnajstih mesecih tretja huda kršitev mednarodnih pogodb ta, ki jo je zakrivila sedaj Nemčija. Nikdar se pa ne nastopi odločno v varstvo mednarodnih pogodb. Tega mora biti konec. Ob vsakem takem zapletljaju pa opažamo, kako frfotajo razni kapitalistični emisarji iz dežele v deželo in — spletkarijo.

V Londonu se sedaj posvetujejo, kako bi rešili nemško zadevo, toda nikamor ne pridejo. Zdi se, da se bodo sicer zedinili na tele točke: o krivdi mora sklepiti haško sodišče, odobriti se mora lokarnska pogodba, omejiti se mora kršitev pogodbe (Nemčija ne sme pošiljati več vojaštva v Porurje in ga utrjevati), določiti se morajo splošni pogoji za pogajanja z Nemčijo in določiti baza pogajanja.

Francija zahteva, da Društvo narodov obenem obsodi Nemčijo, kakor je »obsodilo« Italijo zaradi napada Abesinije ter vse jamstvo proti napadu Francije ali Belgije.

Razumljivo je, da Nemčiji nihče ne more zaupati, ki prav sedaj gradi po belgijski vesti 20.000 bojnih letal. Nemčijo zastopa na razgovorih Ribentrop.

Nedvomno bodo razgovorjanja trajala precej dolgo, ker ni enotnosti med velesilami ter je jako verjetno, da obramba mednarodnih pogodb zvođeni, kakor je zvođenela v sporu med Japonsko in Kitajsko ali Italijo in Abesinijo.

Po mnenju mednarodnih krogov se bo mogla vršiti konferenca o Hitlerjevih mirovnih pogojih šele meseca maja v Bruslju.

Zagonetka je, ali zmagajo kapitalisti ali diplomati, vojna ali mir in varnost miru.

Iz notranje politike

Beograd, 18. marca 1936.

Senat bo seveda proračun sprejel. Bodo ga kritizirali, bodo v debati politizirali, toda vlada je svoje zmage tudi v senatu sigurna. Drugače tudi biti ne more. Kako bi se sicer rešil konflikt, če bi bil proračun sprejet v Narodni skupščini, propadel pa da bi v senatu. Kje je v ustavi, ki jo vsi čuvajo, za tak primer kaka določba?

Sedaj pa zatrjujejo še vedno vsi, da so čuvarji zadnje ustave in da je ne bodo menjali, niti kršili. Po sprejetem proračunu pa se bodo pač razgovarjali naprej.

Arnautović čaka s svojimi pristajši sodbe in kazni.

Po tem streljanju smo kar malo pozabili na hrvaško vprašanje kot izključno nacionalni problem. Šele Maček nas je zopet zdramil, ko je napisal kmetom nekaj gospodarskih naukov. Čemu bi morali biti kmeti deležni izsledkov civilizacije in tehničnega napredka. Lan naj zopet raste po njivah, tarejo naj ga v zimskih večerih in sami naj si delajo

Kaj je z nabavo premoga d. ž. in zaposlenjem rudarjev v Dravski banovini?

Iz Beograda prihajajo vesti, da naročila premoga za državne železnice pri rudnikih v Dravski banovini ne bodo povišana. To znači, da so bile vse vloge, prošnje, resolucije, delegacije in deputacije zastoj. In to znači tudi, da bo s tem rudarsko delavstvo v Dravski banovini izpostavlje-

no redukciji in še hujšemu praznovanju ter s tem v zvezi še večji bedi, kakor je bilo do sedaj.

40 milijonov Din dolguje država osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, kakor so ugotovili na prvi seji nove imenovane uprave.

Mednarodna socialistična konferenca v London

Na predlog angleške delavske stranke je bila sklicana v London konferenca druge internacionale, ki se je sestala dne 18. t. m. Konferenca se je udeležil tudi senatni predsednik čehoslovaški s. dr. Fr. Soukup.

Dnevni red je mednarodni položaj v Evropi, ki ga je povzročila Nemčija s tem, da je kršila mednarodne pogodbe in nevarno ogroža mir v Evropi.

Udeležencev na konferenci je bilo nad 200.

50.000 kmetijskih delavcev dobi zemljo v Španiji

Španski državni predsednik je podpisal naredbo, po kateri se razdeli zemlja veleposestev med 50.000 kmetijskih delavcev.

Čehoslovaška zaposli delavce v Rusiji

Med Čehoslovaško in Rusijo je bila sklenjena pogodba, po kateri dobi 50.000 čehoslovaških delavcev zaposlitev v Rusiji. V prvi vrsti gre za kvalificirane delavce, kar pomeni vsaj majhen odtok velikega števila nezaposlenih na Čehoslovaškem.

oblačila. To je po Mačkovem mišljenju najboljša rešitev obupnega položaja njegovih seljakov.

Sicer pa se veliko govori o demokraciji, o političnih svoboščinah in glasno zatrjujejo govorniki od JRZ, da ima ravno ta stranka svojo življenjsko upravičenost le, kolikor za-

govarja demokratizacijo naših notranjih političnih prilik. Nekateri ploskajo temu in takemu zagotavljanju.

Ko bo proračun pod streho, tedaj bo nastopilo politično zatišje. Narodna skupščina bo imela časa, da pripravi novega materijala.

Rudarji protestirajo

Protest radi ukinitve § 219 obrtnega zakona za rudarje

Trbovlje, 19. marca.

Veliko ogorčenje je v revirjih povzročila vest, da se z novim finančnim zakonom namerava ukiniti § 219 obrtnega zakona pri rudarjih. Ni dovolj, da rudarsko delavstvo nezno trpi vsled neprestanega praznovanja in brezposlice, se ga hoče sedaj, na ljubo bogatim podjetnikom še prikrasiti na socialnih pravicah, ki jih uživa vse ostalo delavstvo. In vendar je izvrševanje rudarskega poklica združeno z največjimi opasnostmi za zdravje in življenje zaposlenega delavstva! Zato je ukinitve pravice do ene tedenske mezde v slučaju obolenja tem bolj krivično.

Članek, ki je izšel v »Delavski Politiki« od srede, je spravil rudarje na noge. Bila pa je »Delavska Politika« tudi edini list v naši državi, ki je nastopil v obrambo pravic naših rudarjev, dočim so vsi drugi listi o tem nezaslišanem podvigu rudarskih baronov ali molčali ali pa so ga objavili brez vsakega komentarja, kot da bi se ne bilo sploh ničesar zgodilo.

Podružnica Zveze rudarjev Jugoslavije je na hitro roko sklicala se-

stanelek zaupnikov, ki je sklenil naslednjo protestno resolucijo in jo poslal vladi:

Rudarski delavci, zbrani na sestanku Zveze Rudarjev Jugoslavije, dne 19. marca 1936 v Trbovliah, najodločneje protestirajo proti temu, da se ukine veljavnost § 219 obrtnega zakona za rudarsko delavstvo.

S to odredbo je postalo rudarsko delavstvo v Jugoslaviji delavstvo druge vrste v pogledu uživanja socialnih pravic in bo utrpelo veliko gmotno škodo.

S to odredbo se je delavstvu, ki opravlja najnevarnejše posle in je najbolj ogroženo na svojem zdravju in življenju vzelo pravico, ki jo ima ostalo delavstvo v slučaju obolenja ali nezgode.

Rudarsko delavstvo vrši točno svoje dolžnosti do države, zato pa tudi odločno zahteva, da zakoni, ki ščitijo rudarsko delavstvo, ostanejo neokrnjeni in se točno izvajajo.

Rudarsko delavstvo ima vtis, da je izšla ta nesocialna odredba samo na ljubo rudarskih podjetnikov na škodo rudarskega delavstva, ki že leta prenaša pomanjkanje in bedo.

Zahtevamo, da se izvajajo vsi socialnopolitični zakoni dosledno in da se zaščiti posebno rudarje za slučaj boleznih ali nezgod.

Trbovlje, dne 19. marca 1936.

Predsednik: Zapisnikar:
Pliberšek I. r. Gorjanc I. r.

Krvava Španija?

Reakcionarno časopisje poroča o strašnih krvavih dogodkih v Španiji. Upori, demonstracije, požiganje cerkva, pobijanje duhovnikov, rušenje samostanov itd. Strašne so torej razmere v Španiji!

Prav te dni je pa imela španska vlada sejo, na kateri je poročal notranji minister, da vlada v vsej Španiji popolen mir.

Reakcionarno časopisje zvrča vso krivdo na socialiste in komuniste. Komunisti v Španiji nimajo razvitega gibanja. Torej ostanejo le še zločinci socialisti, čeprav je bil minuli teden napaden v revolverjem voditelj socialistov Caballero v Madridu samem.

Neverjetnost in neresničnost teh vesti pa nam dokazuje tudi poročanje samo, ker poroča, kljub obrekovalnim naslovom, večinoma le o bojih med desničarji in anarhisti. V teh bojih pa gre najbrže za izvedbo agrarne reforme, ki se ji fevdalna in klerikalna veleposest upirata. Borbe so nadalje rajumljiva posledica stoletnega terorja in izkoriščanja. Čudno je le, da je narod toliko časa trpel grozovite socialne in politične razmere. Reakcionarci bi torej že morali razumeti, da

se vsak narod, čim se mu dovoli svoboda instinktivno, ne organizirano, skuša otresti svojih tlačiteljev, do česar ima vsaj moralno pravico.

Strašna slika zdravstva na Ogrskem

Najbogatejša dežela — ognjišče tuberkuloze.

Kako strahovito pušča tuberkuloza na Ogrskem, poroča list »Orszagút«.

Vsako leto umrje za tuberkulozo na Ogrskem 20.000 oseb, okoli 60.000 jih je pa hudo tuberkuloznih, ki lahko okužujejo okolico. Potrebovali bi za bolnike 20.000 postelj po bolnicah, imajo jih pa le 4000. Toda še te postelje se ne porabijo, ker bolniki ne morejo plačati oskrbnine in zdravljenja.

Na Ogrskem ravsaja tuberkuloza izredno hudo in je vzrok temu slaba prehrana in sploh socialne razmere. — Tako se godi v bogati kmetiški deželi — narodu.

Jeseniško delavstvo brani svojo eksistenco

Spor med Jesenicami in Zenico

Povodom razprav o državnem proračunu se je zvedelo, da namerava država razširiti državno železarno v Zenici in odpovedati svoja naročila pri K. I. D. na Jesenicah, ki je dosedaj dobavljala železniške tračnice in drug železni material za državo. S tem v zvezi se je tudi govorilo o demontiranju celih oddelkov jeseniške tovarne, ki naj bi se prenesli v Zenico, na Jesenicah pa naj bi ostali samo še manj pomembni oddelki za drobno robo. Radi tega naj bi bilo odpuščeno več ko polovica jeseniškega delavstva. Nič čudnega, če se je radi tega polastilo jeseniškega delavstva in vsega prebivalstva veliko razburjenje in da je skušalo podvzeti korake, da bi se ta nesreča, če že ne preprečila, vsaj omilila. Dravska banovina šteje med pasivne pokrajine in je gosto obljudena; prebivalstvo se večinoma preživlja od obrti in industrije, ki pa zadnja leta vedno bolj peša. Brezposelnost in beda je velika. Veleindustrija se umika v notranjost države, naročila premoža se oddajajo premožnikom v ostalih pokrajinah, produkcija se je zmanjšala za dve

tretjini. Govorilo se je celo o ukinitvi železniških delavnic v Mariboru in njih premestitvi v Kraljevo. Vrhu tega zdaj še Jesenice. Kaj bo z našim brezposelnim delavstvom?

Sedaj izjavljajo merodajni krogi, da ne preti Jesenicam nobena nevarnost, češ, da bodo vse naše železarne, skupno z razširjenim podjetjem v Zenici, zmogle kriti komaj 72 odst. domače porabe. Ako je stvar taka, potem bi seveda bilo vsako razburjenje odveč.

Neumnost je, ako kdo očita delavstvu na Jesenicah, da se bori proti Zenici v interesu g. Westna. Delavstvo se bori in protestira, ker brani svojo eksistenco, o g. Westnu pa pravijo, da bo pri zeniškem podjetju itak soudeležen. Torej bi se z vso upravičenostjo lahko trdilo, da se tudi Zeničani bore za interese g. Westna. Po tem, kar smo zgoraj rekli pa je jasno, da ni niti eno, niti drugo res. Gre za vsakdanji kruh jeseniškega delavstva in njihovih družin, za njihovo eksistenco. Tu je razburjenje vsekakor upravičeno.

Norveška delavska vlada za nezaposlene

(L.) Prvič je bil predložen dne 13. januarja norveškemu parlamentu proračun, ki ga je izdelala delavska vlada sama. Za pobijanje krize se nahaja v proračunu 88.4 milijone kron, to je 46.1 milijonov več kakor je predlagala prejšnja liberalna vlada in 18.8 milijonov več, kakor je

končno dovolila na pritisk delavske stranke.

Proti proračunu so se upirali konservativci, vendar pa je bil 15. februarja z veliko večino, s 109 proti 30 glasom, sprejet. Iz tega je razvidno, da je kmetiška stranka odločena, še dalje podpirati delavsko stranko kljub napadom konservativcev.

Iz Afrike nič novega

Na severnem eritrejskem bojišču se bije na črti Aksum-Makalle ljuta bitka, na kateri so najbolj udeležene Kasove čete.

Na južnem bojišču se Italijani pripravljajo na ofenzivo. Abesinski vojskovodja ras Nasibu je bil bolan in je že okrevaj.

Abesinci trdijo v svojih poročilih, da mirovni pogajanj še ni. Vendar je verjetno, da posreduje kapitalistični agent Rickett, ki je obiskal Mussolinija in je sedaj odšel v Abesinijo.

V zadnjem času zlasti angleško časopisje obsoja vojevanje v Afriki ter očita Mussoliniju, da tako divjaške vojne že ni bilo od tridesetletne vojne. Italijani porabljajo strupene pline in so povzročili mnogo smrtnih slučajev med civilnim prebivalstvom.

Proti habsburškim spletkam

Rodbina Habsburžanov prebiva v Belgiji na graščini Stenoekerzel. Po azilnem pravu, ki ga uživa v Belgiji, se ne sme politično udeleževati. — Graščina pa je postala središče habsburške propagande.

Vodstvo belgijske delavske stranke je te dni poslalo protest predsedniku vlade, v katerem opozarja na določbe, ob katerih se je Habsburžanom dovolilo gostoljubnost. »Cesar« Oton je nedavno podal časniki izjave, ki so v ostrem nasprotju z voljo velesil, ki žele ohranitev miru. »Pomenijo«, pravi protest, »jasno grožnjo miru v Evropi ter utegnejo povečati vojno nevarnost.«

Belgijska delavska stranka vloži v tem pogledu protest tudi v parlamentu.

Poročiti se more samo, kdor dokaže, da je plačal vse davke. Tak odlok je izdala afganiska vlada v Kabulu.

B. Traven, Bombaž

Prevoja Talpa

II. Knjiga

63

Zato pa tudi ni bila nikaka puritanka, nego je bila hčerka stare špansko-mehikanske rodbine. V puritanskem okolju pa taki nazori ne rasto, in če se pojavijo, se zde vsem zopni.

Neki dan je prispel sem mlad Amerikanec. Imel je prav lepo mlado ženo in ljubke otročičke. Bil sem povabljen k njemu na kosilo. Pred jedjo in po jedi je molil in v nedeljo nikoli ni pozabil, da bi ne odšel z ženo v ameriško cerkev. Ko me je poprosil, naj mu razkažem mesto, mi je rekel: »Slišal sem, da je v teh deželah to in to. Kje pa se to vidi?« Pokazal sem mu in obiskal je več kakor eno senjorito. Ko pa je odpotoval zopet v domovino, mi je rekel: »To je res strašno nemoralna dežela. Bogu bodi hvala, da kaj takega pri nas ni dovoljeno.«

To je bila seveda laž. Kajti tam je vse dovoljeno, kar je zoper naravne človeške nagone. Zato pa se dogajajo tamkaj posilstva žensk in otrok, poroke enajstletnih deklic s petdesetletnimi bogataši, ki se potem po osmih tednih zopet razdro. Zato se plazijo tamkaj v večernih in nočnih urah ženske in dekleta po stranskih ulicah. Zato boluje tam od sto moških najmanj petnajst in od sto žensk in deklet osemnajst na strašnih boleznih, ki

razsajajo in klijejo v temnih stranskih ulicah. Nato pa izdado Amerikanci milijone in milijone dolarjev, da bi zaustavili te bolezni, o katerih se sramujejo govoriti, medtem ko bi sto tisoč dolarjev zadoščalo, da bi jih omejili na najmanjšo mero: ljudem bi morali samo nuditi priložnost, da si sredi štirih razsvetljenih sten voščijo dober večer, da imajo na razpolago vodo in milo in da smatrajo vso zadevo za prav tak obrat kakor plačano postrežbo v bolnici, parno kopel ali masažo. Toda če bi na vse to gledali s takega naravnega in zdravega stališča, potem bi seveda stare tercijalke, kastrirani pridigarji in maziljeni oznanjevalci zlatih pravil ne imeli nobenega opravka več. In kam potem z njimi? Da bi jih zakopali kar v zemljo, ni mogoče, čeprav bi pri tem niti ne muknili, ker so še za to presuhoparni in brez krvi.

Vsaka senjorita je govorila po več jezikov. Tiste, ki so znale le španski, so imele le malo uspeha. Zadovoljiti so se morale s peoni, toda ti revni tiči zmorejo naložiti v tako podjetje le prav majhne zneske. Take neizobražene senjorite so stanovale v najoddaljenejših predelih, kjer so bile sobe najcenejše in najenostavnejše opremljene in kamor so prihajali godci le izjemoma, če je bila konkurenca drugod le prevelika. V teh predelih so bile senjorite tako enostavno oblečene, da bi lahko odšle takoj v mesto in bi nikjer ne vzbujale pozornosti. Dohodki so komaj zadoščali za šminko in puder; pač pa so imele vkljub temu vse vodo, milo, antiseptično raztopino in za vsakega obisko-

valca svežo brisačo. Kajti gost, ki je šel pravkar mimo, bi utegnil biti nadzornik zdravstvene komisije; taki nadzorniki so često prihajali k senjoritam, jih povprašali po zdravstvenem izkazu ter si ogledali vse priprave za snažnost. Pudra, šminke in parfuma ni bilo treba imeti v redu, toda vse ostalo je moralo biti v predpisnem redu, sicer so prišle v karanteno in te so se bolj bale kakor globe ali zapora.

Suženjstva tu ne poznajo. Vsaka senjorita je svobodna in sme zapustiti hišo, kadarkoli želi. Nihče je ne zadržuje, češ, da mora poplačati še dolgove, hrano ali perilo. Stanovanje morajo plačevati za teden dni naprej. Tista, ki ga ne plača, ga mora zapustiti. Če pa zasačijo katero, da lovi moške na cesti, pride v karanteno. Za lastno zabavo pa se sme vsaka sprehajati po cestah, kolikor je je volja in kadar je je volja. V »zlatem« predelu, kjer se bleščijo vsa plesišča v lesketajoči se hiši, stanujejo Francozinje. Govore pa strašno hitro francoščino in vse ti prisegajo, da so iz Pariza. Toda več kakor polovica jih ni nikoli videla Pariza, nego so prišle iz Londona, iz Berlina, iz Varšave, iz Budapešte, iz Petrograda ali pa iz mest, ki so še bolj oddaljena od Pariza. Nobena izmed njih ni dobila dovoljenja, da pride sem, kajti damam, ki se ukvarjajo s to častivredno kupčijo ali ki se nameravajo z njo ukvarjati, ne dovoljujejo vselitve. Toda vse so tu in vse so se tudi vselile. Vsaka z drugačno zvijačo.

(Dalje prihodnjič.)

Kam Jadra Ogrska?

Soc. poslanec Hugon Payr svari.

»Prager Presse« poroča:

»Ogrska javnost ni o smeri vladne politike informirana — je poslanec izjavil v interpelaciji — in često se ji zdi, da ministrski predsednik sam tiplje po temi ter zaradi tega javnosti ne informira. Bati se je — je izjavil dalje —, da skuša ministrski predsednik svoje rasnozaščitne ideje uporabljati tudi v zunanji politiki«. Omenjuje najnovejše dogodke, je rekel poslanec Payr, da je Hitler s svojo zadnjo akcijo zagnal v evropski sod smodnika iskro. »Mi ne smemo našega položaja še s tem otežkočati, da akcijo Hitlerja javno odobravamo in naša simpatija do Nemčije ne sme biti tako velika, da bi podpirali politiko, ki utegne voditi do povečanja nemške države.«

To je bilo pa hitro opravljeno!

Brez truda — brez jeze — in veliko hitreje kakor po navadi je bilo oprano perilo. Ko ravna večje kose perila, ki se jih je prej mati tako bala prati, se ji srce kar smeje: brez vsakega truda so bili beli kakor sneg! Ampak zdaj je tudi vzela za pranje Schichtov Radion, s katerim se da tako preprosto prati: razfopi Radion najprej v mrzli vodi in ko raztopina s perilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato izperi perilo najprej v topli, potem pa še v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov RADION pere vse

J 636

All se bo pomagalo rudarjem?

Sanacija bratovskih skladnic in paragraf 219

V naših rudnikih so začeli sanirati Bratovsko skladnico s tem, da so vzeli s februarjem t. l. 480 vpokojencem doklade k pokojnikom, ki so se priznavale rodbinam, katerih obstojenost je bila ogrožena, v najvišjem znesku 270 Din mesečno.

Za bodoče mesece se najavlja ponoven zdravniški pregled vseh vpokojencev. Uporablja se strožja merila pri zdravstvenih pregledih, hočejo jemati pokojninske rente še v večjem obsegu.

V zvezi s tem gre čez naše rudarske revirje že dalje časa globoko vznemirjanje.

Na nešteti zborovanjih so pretresale rudarske strokovne organizacije vseh smeri položaj in zahteve, da se že izvede enkrat resnična sanacija bratovskih skladnic, ki pa je mogoča le, če se uvede v to svrhu specialna trošarina na vso domačo produkcijo premoga in rudnin.

Iz nešteti zborovanj strokovnih organizacij so prihajale na zainteresirana ministrstva, predvsem seveda na ministrstvo za šume in rude resolucije, ki predočujejo nujnost in neodložljivost te sanacije. Rudarsko delavstvo je pričakovalo, da si bo izposloval gospod minister za šume in rude v finančnem zakonu za l. 1936-1937 pooblastilo, da sme izboljšati obstoječo nezadostno uredbo o sanaciji bratovskih skladnic.

Med amandmani ministrstva za šume in rude pa žal ni takega pooblastila. Ali se bo to popravilo v senatu?

Vsem so znane težke nesreče, ki se v naših rudnikih vse češče dogajajo. Imena Kakanj, Rtanj, vzbujajo spomine na stotine smrtno ponesrečenih rudarjev. Na kongresu Delavskih zbornic smo slišali, da je bilo v 10 letih na področju treh bratovskih skladnic (ljublanske, beogradske, sarajevske) 574 rudarjev smrtno ponesrečenih, 3083 težko poškodovanih, 42.823 lažje poškodovanih. O tem smo mnogo pisali in marsikje so visele tudi črne zastave. Rudarsko delavstvo ve, da se nesreče v rudnikih ne bodo dale nikdar popolnoma preprečiti, je pa na drugi strani prepričano, da se proti njim ni storilo tega, kar se proti njim storiti da. Mišljenja je pa, da nalaga nam vsem prava pieteta do žrtev rudarskega poklica, da bi izposlovali rudarjem čimprej na načelih moderne socialne politike sloneč rudarski zakon, boljšo inšpekcijo rudnikov in moderne rudarsko-policijske predpise, ki naj ščitijo do največje mere možnosti zdravje in življenje rudarjev. Rudarsko delavstvo ve, s kakšnimi težavami se ima boriti pri nas zakonodajni aparat. Zato je pričakovalo, da se bo načelo to vprašanje s pooblastilom v finančnem zakonu. Vendar takih pooblastil med amandmani ministrstva za šume in rude ni.

Častna zadeva delavstva in njegovih strokovnih organizacij in vse javnosti pa mora biti, da bodo poskrbele, da ostane to poslabšanje v življenju ne bo izvajalo.

Bivši bojeviti grški republikanec Evertir Venizelos mrtev

V sredo, dne 18. t. m. je v Parizu umrl za pljučnico grški politik Evertir Venizelos. Mož je bil doma na otoku Kreti. Rojen je bil 23. avgusta 1864 v Murniaesu pri Kaneji. Po poklicu je bil odvetnik ter se nastanil na Kreti. Že 1887 se je pridružil protiturskemu gibanju. Kreta se je končno tudi združila z Grčijo. Venizelos je postal kot Grk voditelj nacionalne opozicije ter postal 1910 predsednik vlade. V narodu je imel vedno več zaslonbe. V zunanji politiki se je bavil zlasti z balkansko zvezo proti Turčiji (1912). Pred izbruhom svetovne vojne je bil predsednik vlade in vojni minister. Ob pričetku vojne je odstopil ter sodeloval osebno v akcijah v prid velike antante. Leta 1920 je odšel v Francijo in se vrnil v Ate-ne šele 1923, ko je priklopila borba med republikanci in monarhisti do vrhunca. Zopet je prevzel vlado re-

pulike, dokler se ni naveličal političnega boja. Zadnja njegova akcija je bila znana krečanska vstaja, ki se je vnela po grškem otočju in severni Grčiji in so v njej zlasti mornarji sodelovali. Ustaja je bila s silo zadušena in Kondylisova vlada je pripravila tla za obnovo monarhije. Venizelos je novi režim pomilostil, a se ni vrnil domov, pač pa podal izjavo, da priznava novi režim, da se dežela končno pomiri.

Novo predsedstvo SUZOR-a

Dne 16. t. m. je imelo imenovano ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu prvo sejo. Na vrsti je predsednik iz delodajalske skupine, ker je bil prejšnji predsednik iz delojemalske. Za predsednika je bil izvoljen Marko Bauer (15 glasov, Carnelutti 7), tajnik Zveze industrijcev; za prvega podpredsednika Vilim Pfeifer iz Zagreba, za drugega podpredsednika Mijo Mirovič iz Niša. Novi predsednik ni novinec v upravi socialnega zavarovanja.

Teorija je sposobna, da prevzame množice, kakor hitro se obrača na človeka in na človeka se obrača, kakor hitro postane radikalna. Biti radikalen, se pravi, stvar zagrabiti pri korenini. Korenina za človeka je pa človek sam. K. Marx.

Blagoslov kartelov

Za gospodarsko politiko, ki bo v korist delovnega ljudstva!

Karteli so orožje kapitalistov, ki razdeljuje kontingente produkcije svojim včlanjenim podjetjem. To je dodeljuje, koliko sme, to ali ono podjetje producirati, da s svojimi izdelki ne pritiska na prodajne cene. Produkcija se razdeljuje tako, da donša čim več dobička v splošnem ter se večkrat dajejo tudi premije v tej ali oni obliki podjetjem, ki bi zaradi omejitve terpela. Karteli določajo tudi cene.

Posebno važno pa je za delavstvo, da karteli regulirajo tudi delovne razmere.

Če je jim zde kje previsoke plače delavcev, dodele podjetjem manjši kontingent izdelkov. Tako nastane kriza v podjetju ali industriji in pritisk na plače, znižavanje teh je logična posledica. Važen faktor v politikih kartelov so tudi davčne in carinske razmere v posameznih državah. Kjer so ta bremena manjša, tam je bolj ugoden teren za izkoriščanje.

Jasno nam to potrjuje tudi novosadsko zborovanje čevljarjev. Tam so ugotovili, da dobiva tovarna Bat'a (ki je sama članica kartela) surovine po 30 do 35 Din, dočim morajo čevljarji plačevati iste surovine po 60 do 70 Din. Le deloma opravičuje razliko v ceni, da je prodaja na debelo zvezana z manjšim rizikom, kakor prodaja na drobno.

To je delo kartelirane usnjarske industrije.

Prav isto velja za vso ostalo veliko industrijo, ker je večinoma inozemska in ureja gospodarsko politiko od zunaj. Posledica te politike je tudi

grozna eksploatacija države in narodnega gospodarstva,

o kateri smo že nekajkrat poročali in navajali zglede.

Pri nas v Sloveniji tožimo prav mnogo o krizi v premogovni industriji. Kriza v lesni industriji je posledica sankcij, ki ima bolj daljnje, končno

pa enake vzroke. Krizo v rudarstvu pa čuti naše delavstvo občutno. Zato smo imeli že celo vrsto anket, protestov, se sklicevali na krivico in na bedni položaj rudarjev in rudarskih rodbin, ki takorekoč izumirajo. Toda povsod smo našli gluha ušesa. O kakšnem kartelu, ki bi dekretiral našim premogovnikom kontingent, ni bilo nikjer in nikdar govora. Niti omenil ni tega nihče.

Toda kljub temu obstoja sum, da tudi v premogovni industriji obstoja kartel,

ki določa usodo naših premogarskih delavcev. Zakaj, premoğa se še vedno mnogo potrebuje pri nas in v sosednjih deželah. Vemo tudi, da je Trboveljska družba zaslužila milijone in milijone v zadnjih petnajstih letih, kar se je morda zdelo kartelu preveč, da je omejil produkcijo naših premogovnikov. K nam in v naše sosednje dežele uvažajo iz mnogo bolj oddaljenih dežel mnogo premoga, ki je le deloma boljši kakor naš. Produkcija in transport tega premoga ni cenejši, toda kljub temu naš premoğ — ni konkurenčen. Kje je torej vzrok?

Najmanj, kar lahko sklepamo iz vsega tega je, da se razvoj našega rudarstva, ne le glede premoga, ampak sploh umetno ovira s stališča kapitalističnih dobičkov.

Sila kartelov je tajna, je močna.

Zato o njej ne govore ne kapitalisti in ne odgovorni faktorji v državi, pač pa iznašajo jalove izgovore, češ, ne moremo, ne gre itd.

S to politiko kapitalizma so tesno v zvezi tudi splošne socialne razmere in katastrofalna razlika med cenami kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov.

Slekli so nas in še nas slačijo. Kdaj vstane človek, ki pove, da je to krivica? Kdaj se zbudi delavstvo in zahteva novo zdravo gospodarsko politiko v interesu delovnega ljudstva?

Indijski socialisti za svobodo Indije

Drugi kongres Socialistične stranke 18. januarja je razpravljal o politiki indijskega kongresa. Predvsem ga treba izpremeniti, da postane resnična protimperialistična korporacija po svoji sestavi: v njem je potrebno zastopstvo delavcev, kmetov in drugih izkoriščanih razredov po njih razrednih organizacijah. Namen parlamenta bodi: popolna neodvisnost v zmislu odcepitve od britske svetovne države; vsa oblast delovnim plastem (vključivši duševne delavce); nacionalizacija glavnih industrij, rudnikov in bank; odprava veleposesti; priskrba zemlje onim, ki jo obdelujejo, odpis dolgov kmetom in delavcem; odprava indijskih kneževin. Akcijski program parlamenta naj ima glavne programatične zahteve: organiziranje de-

lavcev in kmetov in drugih izkoriščanih na podlagi njih gospodarskih zahtev v njih razrednih organizacijah ter podpiranje njih boja za osvoboditev vsakršnega izkoriščanja.

Glede nove ustave izjavlja kongres s poudarkom, da je neopustljiva pravica indijskega naroda, da si sam določa določbe svoje lastne ustave.

Konferenca je izjavila, da je v Indiji nujno potrebno, da se združijo vse protimperialistične skupine in izvojujejo popolno osvoboditev izpod imperialističnega gospodarstva ter podarja ponovno sklep, da hoče napore v tej smeri nadaljevati.

Širite „Delavsko Politiko“!

Čehoslovaška socialna demokracija 1935

Uspešno delo

Čehoslovaška socialna demokracija se giblje in napreduje v sedanjem političnem in gospodarskem kaosu zaradi svoje izredne previdnosti v taktiki in strategiji ter odločnosti. Najpomembnejši je boj za demokracijo v deželi, ki je obkoljena od fašističnih sosed. **Porajajoči se fašizem na Čehoslovaškem je doživel dva težka poraza.** Prvič pri parlamentarnih volitvah maja 1935, v katerih je socialna demokracija dosegla znatno zmago, fašizem pa je običal v nepomembnem kričaštvu. Drugič je zmagala meseca decembra pri volitvi novega predsednika republike politika socialne demokracije, ko je bil izvoljen novi predsednik, predstavnik demokracije, kakor vsa javnost priznava, pod odločnim vplivom socialne demokracije. Fašistično gibanje na Čehoslovaškem je s temi dogodki izgubilo tla za daljšo dobo let.

Čehoslovaška socialna demokracija ima po vsej državi **okoli 6000 organizacij.** Stranka je druga najmočnejša stranka na Čehoslovaškem in je danes močnejša, kakor je bila pred komunističnim razkolom 1920.

Izvršni odbor stranke je pismeno pozdravil novega predsednika republike. Dr. Beneš se je zahvalil za pozdrav in poudaril v zahvali velike zasluge socialne demokracije za narod ter obljubil, da bo sam vedno delal v duhu Masaryka za blagor demokratične republike in za interese ljudstva.

Diplomatično nastopanje stranke, ki načelno zametava vsakršno pustoševščino, je obvarovalo republiko pred mogočimi notranjimi pretreslaji in zunanje-političnimi nevarnostmi ter s tem dokazalo veliki pomen močne socialne demokracije z ozirom na Čehoslovaško in za vso srednjo Evropo ter svetovni mir.

Glavna zasluga socialne demokracije je dobro in obsežno socialno skrbstvo za žrtve gospodarske krize. Po nje iniciativi je bil sprejet najboljši sistem sveta o bolniškem, starostnem, pokojninskem in nezgodnem zavarovanju. Nje ministri so izvedli podpiranje nezaposlenih in mnogo prehranjevalnih akcij na državne stroške.

Pri javnih delih je bilo zaposlenih okoli 500.000 delavcev. Zadolženim delavcem in bajtarjem se je izvršena prodaja ali izterjava zakonito ukinita. Stavbni obrti pa so se dovolili ceni krediti in davčne olajšave, da se pospeši stavbstvo.

Pomembno je, da so lani na Čehoslovaškem **delavske kolektivne pogodbe dobile pravovarstvo in obveznost,** neodpovedljivost mezd in

sicer kolektivnih pogodb. Izvedena je bila tudi sanacija bratovskih skladnic, kar je zlasti zasluga ministra s. ing. Nečasa.

Sprejet je bil **zakon proti neopravičenemu ustavljanju obratov ali velikemu odpuščanju delavcev.** Vršila se je vztrajna borba proti znižavanju mezd in za skrajšanje delovnega časa, kar je v veliki meri tudi uspelo.

Izpopolnjeno je bilo obrtno nadzorništvo od 34 na 35, da se poostri nadziranje izvajanja socialne politične zakonodaje.

V mladinskih azilih za 14 do 20-letno mladino se je izvedla bistvena reforma. Ti zavodi so postali obenem vzgajališča.

Na Čehoslovaškem ima soc. dem. stranka tudi **zvezo bajtarjev in malih kmetov.** O božiču je zveza imela svoj kongres v Pragi. Kongresa se je udeležil centralni tajnik stranke s. Dundr. Ta zveza ima okoli 6000 članov v 332 skupinah po vsej republiki.

Socialna demokracija je ustanovila svoj sanatorij **»Zdrava generacija«** v Františku s 150 posteljami. V tem zavodu se bo krepila mladina, ki je nje zdravje ogroženo. Sanatorij bo obratoval celo leto. Zavod je obenem vzgajališče pod strokovnim vodstvom.

Jako lepa je soc. dem. **telovadna organizacija,** ki obstoja iz 1343 društev s 138.952 člani. Te organizacije se pa ne bavijo samo s telovadbo in sportom, marveč tudi s kulturnim delom. Organizacija ima (1934) **27.625 izobraževalnih sekcij.** Priredila je 3362 razgovorov, 2515 predavanj, 12.035 nagovorov na telovadce, 3867 gledaliških predstav za odrasle in otroke, 1462 predstav s pupami, 1033 propagandnih večerov, 749 večerov za naraščaj, 817 otroških zabav, 1446 poučnih izletov in 729 roditeljskih zborovanj. Vzgojno delo je opravljalo 737 delavcev, 184 uradnikov, 27 učiteljev in drugi. Knjižnice organizacije štejejo 17.106 zvezkov, od katerih je bilo izposojenih 55.606.

Socialna demokracija je v čehoslovaški republiki opravljala večino socialna in kulturna ministrstva. Kot delavska stranka in druga najmočnejša stranka v republiki ima pravico do teh ministrstev. Pa tudi v političnem oziru je bila stranka sodločujoči faktor.

Te vrstice naj se smatrajo le kot splošen pregled o veličini in uspehu čehoslovaške socialne demokracije. Natančen pregled delovanja stranke zunaj parlamenta, veličina stranke bo razvidna šele iz poročila stankinoga vodstva.

po aferi Gustlof. (Gustlof je bil šef nacistov v Švici in je bil tam ustreljen.)

V Švediji je dobil šef nacistične organizacije in vsi njegovi sodelavci nalog, da zapuste državo.

Nemška vlada se je maščevala s tem, da je pregnala iz Nemčije tri industrije Švede, ki že leta in leta prebivajo v Nemčiji.

Ukrep nemške vlade je seveda silno razburil švedsko kolonijo v Berlinu.

Zadružna centralna banka v Švici

Ugoden poslovilni zaključek.
(IGB.) Švicarska zadružna centralna banka, pri kateri odlično sodelujejo strokovne organizacije, je tudi v letu 1935. ugodno zaključila poslovno leto kakor lani, in obrestuje deležni kapital s 5 odstotki, rezervno glavnico pa dotika s 150.000 franki. Poročilo opozarja tudi, da je od cele bilančne vsote 124 milijonov investiranih v inozemstvu samo 100.000 fr., ki se v tekočem letu vrnejo, tako, da bodo praktično vse naložbe doma.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu

Dr. Korošec in dr. Kramer istega mnenja. V senatu je govoril o prosvetni politiki dr. Albert Kramer. Minister Stošovič mu je po poročilu »Jutra« odgovoril, »da se mnenje senatorja dr. Kramerja popolnoma strinja z mnenjem notranjega ministra dr. Korošca.« Pri zunanje-politični debati je dr. Kramerju odgovoril predsednik vlade, ki je zaključil svoj govor z apelom na notranjo slovo, češ, česta slozna dr. Kramer in dr. Korošec, kakor je to povedal prosvetni minister, naj bi bili potem složni tudi vsi ostali v vseh ostalih vprašanjih.

Zaradi strelav v narodni skupščini je bilo aretiranih doslej dvanajst poslancev. Obtoženi so vsi po čl. 1., točka 7. zakona o zaščiti države.

270 učiteljev premeščenih. V Sloveniji so po poročilu prosvetnega ministra premestili 270 učiteljev. Minister je rekel, da je za ta ukrep dobil 80 zahval od raznih organizacij.

126 milijonov Din je zaostankov pri bolniškem zavarovanju SUZOR-a. Tako delodajalci ovirajo razvoj socialnega zavarovanja.

Posojilo SUZOR-a državi. Na prvi seji nove imenovane uprave osrednjega urada za zavarovanje delavcev (SUZOR) so razpravljali o 25 milijonem posojilu državi za razne bolnice. Proti temu posojilu je nastopil inž. Carnelutti. Odobreno je pa bilo posojilo 5 milijonov Din ljubljanski občini.

»Popoln nered v Španiji«, grozdeještva rdečega-terorja itd., to so naslovi serije člankov, ki jih prinaša v zadnjem času katoliški »Slovenec«. Ta dobro informiran list, ki ima svoje dopisnike vsepovsod, pa ni opazil velikega procesa na Dunaju proti 25

avstrijskim socialistom. Teror, ki ga izvajajo klerofašisti bodisi v Avstriji ali v Španiji, je za »Slovenca« očitno povsem v redu. Kadar pa se mase zatiranega delovnega ljudstva revanžirajo, ta list obupno kriči o terorju in nasilstvu.

»Ljudska pravica« ustavljena. — »Ljudska pravica«, ki je izhajala v zadnjem času v Ljubljani, in sicer vsakih 14 dni, je bila te dni po odredbi notranjega ministra ustavljena, ker je bila zaplenjena trikrat v enem mesecu.

Petrov vinar za italijanske potrebe. Iz Berlina poročajo, da je nemška vlada ugodila italijanski zahtevi v smislu dogovora med Vatikanom in Mussolinijem, da sme Italija v Nemčiji naložiti Petrov vinar porabiti za nakupe v Nemčiji. Nemška vlada seveda temu ni ugovarjala, ker ostane denar v Nemčiji in napravijo industriji dobro kupčijo. Med temi zneski so tudi razne ustanove za maše v precejšnjem znesku.

Nemčija išče posojilo v — Angliji. Nemčija je že pred svojo akcijo iskala posojilo v Angliji. Z Ribentroppom pa je prišla posebna delegacija, ki se bo dogovarjala o večjem posojilu z angleškimi kapitalisti.

Izpor 100.000 danskih delavcev. Danski tekstilni in sorodni delavci so izprti že tri tedne zaradi mezdne spora. Razsodišče je izreklo svoj posredovalni predlog, ga dostavilo delavskim in delodajalskim organizacijam, da se do 25. t. m. izjavijo ali ga sprejmejo ali ne.

Največji most na svetu so Angleži zgradili v svoji koloniji Njassa čez reko Sambesi. Gradili so ga tri in pol leta in je dolg 3620 metrov.

Naša akcija

za svobodno strokovno organizacijo in »Delavsko politiko«

Sijajna udeležba na predavanju v Laškem — 38 novih naročnikov

V četrtek, dne 19. marca se je vršilo v Laškem v dvorani hotela »Savinja« predavanje o socialno politični zakonodaji, o nalogah delavskih strokovnih organizacijah in pomenu delavskega tiska. Velika dvorana je bila nabito polna poslušalcev, sodrugov in sodružic, kljub temu, da so rudarji v Hudi jami ta dan povečini delali.

Predavanje je otvoril s. Eigner, ki je podal besedo s. dr. Reismanu. Govornik je na številnih primerih obrazložil sedanje stanje socialno politične zakonodaje. Prikazal je posledice delavske neorganiziranosti in nezavednosti na primeru ukinitve velavnosti § 219 obrt. zak. za rudarje in s tem v zvezi omenih važnost delavskega tiska »De-

lavske Politike«, ki je edina dvignila svoj glas proti takemu početju, katero pomeni silno materijelno oškodovanje rudarjev. Njegova izvajanja so navzoči sprejeli z živahnim odobravanjem.

Kot drugi je govoril s. Eržen o organiziranem boju delavca in delavke proti krizi s pomočjo organizacije in delav. tiska. Tisk je najboljšje orožje, zato tudi nasprotniki delavskega gibanja polagajo tako silno pažnjo baš tisku. Izvajanja govornika so poslušalci spremljali s pritrjevanjem.

Uspeh predavanja pa je v tem, da se je prijavi 38 novih naročnikov za »Delavsko Politiko«, ki so tudi obljubili, da bodo ostali zvesti plačniki.

Delavski pravni svetovalec

Pravica do porodniške dajatve.

B. Š. v K. Vprašanje: Ali ima delavka, ki je preko dve leti v službi in zavezana zavarovanju pravico do porodniških dajatev, če mesec dni pred porodom njeno delovno razmerje vsled odpovedi preneha.

Odgovor: Taka delavka ima pravico do porodniških dajatev. V smislu veljavnih predpisov bolniškega zavarovanja ostane noseča žena lahko šest tednov pred porodom doma. V danem slučaju se bo delavka po svojem izstopu iz dela javila pri uradovem zdravniku kot porodnica.

Izostanek iz dela.

S. K. v M. Vprašanje: Ali mora delodajalec plačati tiste ure, ki jih zamudim, ako grem med delovnim časom k zdravniku oz. zdravniškemu pregledu.

Odgovor: Ako delavec izostane iz dela vsled bolezni ali iz drugih važnih osebnih razlogov, vendar pa ne po lastni krivdi, mu pristojna mezda za ves čas izostanka, za dobo največ enega tedna. V gornjem slučaju ima torej delavec pravico do mezde za čas, ko gre k zdravniku.

Policijska kazen. Kaznovani ste bili policijsko na 75 Din denarne kazni ali 36 ur zapora radi kaljenja nočnega miru in ker

Dopisniki pozori!

Posiljate dopise pravočasno! Nekateri sodruzi imajo navado, da pošiljajo objave za prireditve vedno zadnji dan, čeprav so prireditve več tednov poprej bile sklenjene. — Ker pošta ne funkcionira vedno in povsod brezhibno, se zgodi, da kakšen tak dopis pride redakciji prepozno v roke in ne more biti objavljen v dotični številki, za katero je bil namenjen. Posledice so: razburjenje, zamera in nepotrebno objasnjevanje. Skrbite sami, da se vsemu temu izognemo. Za vse reklamne notice pa je treba istočasno poslati tudi odpadajoči znesek za oglasni davek.

kazni niste pravočasno poravnali ste dobili opomin, da plačate globo v 14 dneh, v nasprotnem slučaju bo rubež.

Ker je dotična odločba postala že pravomočna, ne morete sedaj ničesar več ukreniti proti njej. Zato morate naloženo Vam kazen plačati. Pred pravomočnostjo odločbe ste imeli pravico do pritožbe na Bansko upravo, to pravico pa ste sedaj izgubili, ker se niste za stvar pravočasno pobrigali.

Ljubečna pri Celju

Vzdrževalna polnoletnega otroka. Rojeni ste v Gradcu, Vaš oče je premožen odvetnik v Leobnu. Do sedaj ni oče za Vas sploh nič skrbel in bi zato radi vedeli, ali morete proti njemu vložiti tožbo radi dedščine.

Kot razvidim iz Vašega dopisa, ste nezakonski sin. Nezakonski otroci nimajo zakonite dedne pravice po svojem nezakonskem očetu. Le kar bi Vam oče po svoji volji zapustil bi lahko od njega dobili, seveda šele po njegovi smrti, ker pred smrtjo zapustnika se ne deduje. Pač pa imate napram Vašemu nezakonskemu očetu preživninski zahtevek tudi v slučaju, da ste polnoletni, ako niste v stanu, da se sami preživljate. V primeru tožbe boste morali dokazati, da niste zaposleni in da brez Vaše krivde niste mogli zaposlitve dobiti.

Kulturni pregled

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Gospa Zlata Gjungjenčeva, primadona ljubljanske opere, je gostovala v Abrahamovi opereti »Ples v Savoyus«. Z izrazito svojstveno igro in visoko pevsko tehniko svojega krasnega glasu je dosegla sijajen uspeh. Njen res primadonski nastop je dvignil opereto na operno višino; zato je tipični operetski konec te drugače dobro zasnovane operete učinkoval tembolj plehko in klavarno — bil je takorekoč odveč. Pevka je vzgala tudi ostale igralce, da so ustvarili predstavo višje kvalitete.

Slaba vest

Zakaj volitve in ne plebiscit v Nemčiji?

Po svojem zunanje-političnem govoru dne 7. t. m. je Hitler razpustil državni zbor. Vršile se bodo nove volitve.

V Nemčiji se sedaj izprašujejo, zakaj Hitler ne zahteva zaupnice s plebiscitom, kakor je to napravil že nekajkrat?

Razumljivo. Kandidatno listo sestavlja režim, oziroma vodstvo nemškega fašizma. Pri tem izloči neljube osebe, ker je dovolj podkupljivih elementov, ki radi prejemaajo poslanske dijete vsak mesec, ne da bi bilo treba kaj delati. In končno je kandidatna lista obvezna ter se more opozicija pojaviti le z abstinenco ali glasovanjem »ne«.

Borba za mandate bo zaradi tega živahna, kar ne bi bilo, če bi šlo pri glasovanju samo za to, ali narod zaupa Hitlerju ali ne.

Švedija preganja Hitlerjeve agente

Med Nemčijo in Švedijo je nedavno nastalo napeto razmerje, ker je švedska vlada prepovedala nacistične organizacije enako kakor švicarska

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Ljubljanski proračun

Letošnji proračun je bil prvi proračun Ljubljane in pridruženih občin Moste, Zg. Siska in Vič. Ljubljana in prejšnje občine Moste, Vič in Zg. Siska pa si nimajo mesebno nič očitati. Za občine, ki so jih priključili Ljubljani, pa tudi za mesto samo je bil največji problem, kako in kje dobiti denar, da bodo plačali poleg rednih izdatkov tudi težke obveznosti, ostale od prejšnjih občinskih uprav. Za same okoliške občine bo tekem prihodnjega proračunskega leta **treba dobiti nad 5 milijonov**, da se bo Ljubljana ubranila eksekutorjev. Nič boljše ni z Ljubljano. Tudi Ljubljana izkazuje več milijonov takih dolgov, ki jih odložiti ne bodo mogli in ki jih bodo morali plačati tekem prihodnjih mesecev. Občanom Ljubljane in priključenih občin je prepričano, da bodo presodili, če je sedanja občinska uprava pravično in pošteno razdelila ta izredna bremena.

Sedanja imenovana občinska uprava, ki ima v občinskem svetu skoro štiri petinsko večino je ta proračun sprejela in nosi zato za ta proračun tudi **politično odgovornost** v polnem obsegu. Ne vemo pa še, če imajo prav oni, ki trdijo, da bo ljubljanska okolica plačevala sedaj račune liberalne Ljubljane.

Na proračunski seji se je večina odločila za sledečo taktiko: krepko z loparjem po prejšnji upravi, dokazati zavoženo gospodarstvo te uprave, to je najbolj prepričevalni argument za sestavo novega proračuna. Obenem na najboljše opravilce za ukrepe, ki jih ta novi proračun vsebuje.

Proračun so nazvali — sanacijski. Češ, treba je radi slabega gospodarstva prejšnje uprave izrednih odredb in mer, da se spravi občinsko gospodarstvo v red in da bodo imeli denarja za vse obveznosti in vsa plačila.

Proračun, kakor je bil sprejet, kaže sledeče značilnosti: 1. **občutna 10% linearna re-**

dukcija plač in mezd mestnih uslužbencev in redukcija družinskih doklad stalnim delavcem; 2. **občutno zvišanje trošarinskih in uvozninskih postavk**, to je zvišanje indirektnih davkov ljubljanskih konzumentov in 3. **izdatno zvišanje najeminskih pristojbin**, kot so kanalska pristojbina, gostaščina in vodarina. Davčni objekt je po tem proračunu pretežno le delovno ljudstvo, četudi vemo, da je njegova kupna moč radi stalnega nizanja mezd tako padla, da že ne moremo več govoriti o zadostni prehrani ljubljanskega prebivalstva.

Pa tudi še na to značilnost moramo opozoriti: po sedanjem proračunu **mestna občina Ljubljanska ne bo več napolna kot organizator večjih del**, mestna občina na delovnem trgu po tem proračunu ne bo več nastopala kot delodajalec

In končno je pri proračunu še omeniti tudi sledeče: Klub JRZ sicer dobro ve, kakšna beda vlada, kolikšna je brezposelnost. Kljub temu pa tega problema s proračunom sploh niso niti načeli, pustili so proračun socialnega skrbstva, posebno kar se tiče preživljanja brezposelnih, skoro neizpremenjen, za tolažbo vseh teh pa so sklenili k proračunu posebno resolucijo. Tudi še nadalje bodo brezposelne podpore odvisne od raznih dobroteljskih akcij, tombol in beračenj, in le po uspehu teh akcij bodo nakazovali brezposelnim podpore.

Naravno, da sta socialistična zastopnika v občinskem svetu glasovala proti takemu proračunu.

Posnemajte! Za tiskovni sklad so darovali ss. Narobe Franc. Medvode Din 10.—, s. Jakomin Lovro, Ljubljana Din 10.—, — Iskrena hvala!

Maribor

Delavstvo in občinski proračun

Izvajanja s. Grčarja v generalni debati o proračunu mestne občine mariborske v mestnem svetu dne 10. marca 1936.

(Konec.)

Regulačni načrt je nam pokazal nujnost priključitve okoliških občin. Naj bi se že izvedla v kateremkoli obsegu, samo da bi se enkrat že izvedla. To zahtevajo stvarni gospodarski razlogi in nikaki politični momenti bi se ne smeli ovirati. Ta nujnost bi se nam pokazala še jasneje in neodločljiveje, ko bi si mestni svet za svoje gospodarsko udejstvovanje napravil gospodarski načrt. Vse naše gospodarsko delo desetih let je plod trenutne iniciative posameznikov in slučajnih prilik časa. Zato pa dostikrat investicije niso bile ravno srečne in so dale javnosti priložnost velikih obravnavanj in prerekanj. To se je moglo zgoditi samo, ker občina ni imela nikakega načrta, po katerem bi se imel kretati gospodarski napredek mesta in kateri bi bil obvezen za gotovo dobo in za vsak režim. Pri vseh budžetskih obravnavah preteklih let sem povdarjal potrebo in nujnost takega načrta. Vedno sem za izvajanja žel pritrilni izraz umevanja, ostalo pa je po starem: mi gospodarimo iz rok v usta, iz dneva v dan. Resničnost moje trditve se bo jasno pokazala iz mojih naslednjih izjav.

Prehajam k tehnični strani današnjega proračuna. Oblika sama ne odgovarja zahtevam moderne dobe. Že dejstvo, da je s proračunom mestnega zaklada zopet pomešan proračun mestnih podjetij, ga dela nepreglednega in mestoma napravlja utis fiktivnosti. To pa ni krivda onih, ki so proračun sestavljali. Proračun mora odgovarjati zahtevam predbe ministrstva financ o budžetiranju samoupravnih teles za 1936-37.

Vidi se pač, da še ne živimo v dobi ustaljenih razmer. Zato se tudi s podrobnimi številkami proračuna, ki med dohodki in razhodki ne kaže prav nobene napetosti, ne bom podrobno bavil. Sam sem bil pri sestavi navzoč in vem, da se na številkah ne da spreminjati. Pri izvajanju proračuna bo pač treba silno paziti, da se bodo pričakovani efekti tudi dosegli.

Zadržati pa se hočem pri poglavju občinskih dolgov.

Najlepše bo, ako prikažem vzporedbo z dolgovi leta 1924.

Koncem leta 1924 je imela občina dolgov:

Mestni zaklad	Din 2.429.880.—
mestni vodovod	» 350.000.—
mestna klavnica	» 147.000.—
mestna plinarna	» 610.079.—
mestno elekt. podj.	» 2.614.307.—
Skupaj	Din 6.151.266.—
K temu na novo	
Za nakup Kiffmannove hiše	Din 952.544.—
Pri Pokojninskem zavodu za M. E. P.	» 3.000.000.—
ki pa je bilo efektuirano šele v 1925.	
Skupaj	Din 10.103.810.—

Dne 1. IV. 1936 pa izkazuje občina dolgov:

Po proračunskem izkazu	Din 62.125.597.—
Dribiti dodatek za nove šole	» 1.600.000.—
Skupaj	Din 63.725.597.—
Torej saldo 1. IV. 1936	Din 63.725.597.—
saldo 1. IV. 1934	» 10.103.810.—
diferenca	Din 53.621.787.—

Torej se je v dobrem desetletju zadolžilo občino za okroglo 50 milijonov. Milijon več ali manj tu že ne igra vloge. Če pa pogledamo uspeh teh investicij, se moramo že vprašati, ali je bilo vse to vedno potrebno. To posebno, ker v gornjih številkah niso

upoštevane velike investicije, ki so se izvedle na račun kaldrminskega fonda. Iz tega se je zgradil največji kanal v državi, kanalizacija Počehovskega potoka, regulirale in tlakovale Aleksandrova in Meljska cesta, Einspielerjeva, Sodna, Kopaljska in Vetrinjska ulica in Grajski trg.

Investicije z lastnimi sredstvi pa so šle v hiše, avtobuse in naprave, ki jih mora občina večno sanirati in iz tekočih sredstev amortizirati. Na tem zgledu se šele jasno demonstrira potreba po gospodarskem načrtu, o katerem sem govoril popreje. Ako bi se gospodarske investicije v preteklem desetletju ravnale po splohi kakšnem načrtu, bi bilo omenjenih 50 milijonov uporabljenih bržkone v druge svrhe.

Pri poglavju dolgov moram opozoriti še na eno. Te svoje dolgove ima občina raztresene pri skoro vseh večjih denarnih zavodih v Sloveniji, na različne dobe, pod najrazličnejšimi pogoji. Nujno bo vzeti v pretes vprašanje konverzije občinskih posojil, da se doseže enotne pogoje na daljšo amortizacijsko dobo. To je potreba tudi zaradi sanacije Mestne hranilnice in ostalih domačih denarnih zavodov, ki bi s povračilom posojil dobili zadostno sredstev, da se ljudstvu povrne zaupanje v nje. To je zadeva, katere se več odlašati ne sme.

Dotaknil bi se samo še personalnih izdatkov po tem proračunu.

Mestni zaklad izda za svoje uslužbence Din 2.638.249.—, kar daje mesečno povprečje Din 1.185.—, ali dnevnim zaslužkom Din 39.—. Ako pa upoštevamo, da so tudi tu kategorije kvalificiranega delavstva, ki imajo precej večje dohodke, se to povprečje zniža na sumljivo manjšo številko, ki nam takoi pokaže, kje je nesorazmerje pri zaslužkih v občinski službi in kje bo težiti za izravnanim.

Res je tu še kredit Din 271.004.— za sezjske mezde, katero delavstvo je samo slučajnostno, pri starostnem zavarovanju neupoštovano in ki bi povprečnostno številko samo pogoršalo.

Pri personalnih vprašanjih bi se ustavil še pri jako pereči zadevi. To je vprašanje novih šolskih slug. Po starem šolskem zakonu je predstavljal mestni magistrat šolsko-politično upravno oblastvo I. stopnje. Zato je smatral šolske sluge kot lastne uslužbence in jih je po pragmatiki nastavljal tedanjim mestni svet. Imeli so pravo na občinsko pogodjino. Po zakonu o narodnih solah iz leta 1929 pa nastavlja šolske sluge šolski upravitelj in krajevni šolski odbor jim odreja dohodke. Ti dotedaj nimajo prava na starostno preskrbo. Ker pa ima pri mestni občini na tako preskrbo pravico vsak delavec, je jasno, da bo prej ali slej to urediti tudi za te šolske sluge. Jaz sem že pred dvema letoma predlagal ustanovitev posebnega pokojninskega fonda za šolske sluge, v katerega naj bi tudi ti sami prispevali. Zgodilo se ni nič. Zadeva pa je nujna, ker je v škodo mestne občine. Kolikor dalje se bo zavlačevala, toliko pozneje bodo prizadeti sami žrtvovali za fond, kar bo seve-

da morala občina nadoknaditi iz svojega. Zato ponavljam predlog, naj se takoj pristopi k ustvaritvi takega fonda.

Podrobne pripombe si pridržam za specijelno razpravo, povdarjam pa, da bom iz uvodoma naglasenih razlogov glasoval proti sedanjemu proračunu.

Redni letni občni zbor

Krajevno Medstrokovnega odbora v Mariboru se bo vršil v nedeljo, dne 22. marca z začetkom ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, II. nadstropje. — Dolžnost in pravico udeležbe imajo le funkcijonarji priključenih strokovnih organizacij, ki bodo pravočasno prejeli tozadevna vabila. **Predsednik.**

Podražitev mesa. Odkar so kmetje pričeli akcijo za podražitev cen živine, bi radi tudi mesarji dvignili cene mesu in sicer kar za 2 Din pri kilogramu. Nikdo nima nič proti temu, da bi se ne zvišale cene živini in poljedeljskim pridelkom, ker je pač znano, da so kmetje že na robu propada. Delavstvo nasprotno želi, da se pomore kmetom na račun dobička, ki ga pobašejo v svoj žep prekupčevalci. Odločno pa je delavstvo proti vsakemu povišanju cen mesu, ker za to ni nobenega razloga. Pričakujemo, da bo pristojna oblast, zlasti mestno tržno nadzorstvo pokrenilo vse potrebno, da se onemogoči špekulacija z življenjskimi potrebščinami, zlasti v času, ko so silovito padle mezde delavcev in nameščencev.

Kdo je dal denar za nakup železničarskih hiš? Na protest Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v smrtnih slučajih, da se z njegovim denarjem, pri Kreditni zadrugi vloženi milijon dinarjev, kupujejo hiše železničarjev dunajske Bau- und Wohngenossenschaft, sta bila zaslišana pri tukajšnji policiji g. Zavadlav in Gajšek. Intimus g. Tumpaja bivši komisar Podpornega društva, železniški uradnik g. Zavadlav Leopold je bil nato klican na policijo in je tam izjavil, da ne kupuje hiš Kreditna zadruga železničarjev, ampak je hiše kupil nek konzorcij, ki je manjkajoči denar interesentov za stanovanja dobil na posojilo pri »Posojilnici« v Narodnem domu. Iz tega izhaja, da je torej »Posojilnica« oni denarni zavod, ki bo, četudi nevede, pomagala, da bodo prišli železničarji s 1. majnikom iz stanovanj svojih železničarskih domov, ki so si jih pred vojno s tako težkimi žrtvami zgradili Vložniki »Posojilnice« pa bodo seveda lahko zadovoljni, ker ima zavod toliko razpoložljivega denarja, da ne samo svojim vlagateljem lahko izplača njihove vloge če jih potrebujejo, ampak ji ga še preostaja za izvedbo takih finančnih operacij.

Na 12 let težke ječe je mariborsko sodišče obsodilo vlomilca Košanjca.

Jugoslovansko strokovno zvezo v Mariboru je »Slovenec« prekrstil v »Katoliško strokovno delavsko organizacijo«. Ali so se navidezni puntarji že popolnoma udali?

Predavanje. V nedeljo, dne 22. t. m. s pričetkom ob pol 11. uri bo v kinu »Union« predavanje o modernih zdravilnih sredstvih. Obenem bosta predvajana dva filma »Nakopičena sončna energija« in »Malaria«. Vstop prost.

Veseli otroški popoldan priredi okrajni odbor Rdečega križa mariborski deci v nedeljo, dne 22. marca ob 15. uri v dvorani Ljudske univerze. Pravljice bosta pripovedovali učiteljici Leonida Ravter in Milica Stupan, podpravitelj Tujskoprometne zveze Aleksander Pfeifer in učitelj Fran Ramšak pa bosta zabavala otroke s šalivimi zgodbami in čarobjimami. Ker slične prireditve v Mariboru že dolgo let ni bilo, obozariga odbor nanjo vse starše in vzgojitelje. Vstopnina za deca 2 Din, za odrasle 4 Din.

Pobrežje

Prvo delavsko kolesarsko društvo na Pobrežju priredi v nedeljo, dne 22. t. m. otvoritveni izlet v Kamnico k S. Vogrinu. (V slučaju slabega vremena se preloži izlet na nedoločen dan.) Odvoz izpred društvenega lokala gostilna Kren na Pobrežju ob 13.30 (pol 2. uri). Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

Trbovlje

Kako postane brezposeln delavec — delomržež

Učenjaki trdijo, da živimo v dobi kulture in strokovno napredujoči civilizaciji. Tembolj se moramo čuditi, da se je v tako modernem času našel mož, ki bi rad nazaj v srednji vek. V mislih imam namreč predlog, da se naj za brezposelne delavce ustvarijo delavski bataljoni in prisilne kolonije, kjer bi moral živeti delavec, oropan svobode, kot zverina na vrvcu. Tako so živeli sužnji v srednjem veku. Nek drug gospod pa predlaga ustanovitev delovnih bataljonov za delomržeže. Toda, kdo je delomržež? Da se ne bo kateri izmed trpinov, ki še danes delate, pustil zapeljati s frazo o delomržežih, vam lahko zaupam, da je v današnjem gospodarskem redu vsakdo, ki dela s svojimi rokami ali si z umom služi svoj kruh, v nevarnosti, da postane »delomržež«. To sem l. 1933 kot brezposeln delavec sam občutil. Obleko sem raztrgal, da niti šiv ni več držal, razcapen sem hodil po cestah, v želodec mi je krulilo, nisem imel niti kruha, kaj šele stanovanje. Izčrpan do skrajnosti, sem se kot senca vlačil po cestah. Ljudje so me gledali, za seboj sem pa večkrat slisal opazke: »Glej, glej, tam tisti, kako izgleda, gotovo bo kakšen postopač. Ta se tudi ne bo nikoli več privadil dela!« — Pri neki raciji so me prijeli in odvedli na policijo. Tudi tu se me smatrali za postopača in delomržeža. Bolelo me je in še danes me boli, če se spomnim tistih dni. Če bi takrat že obstojali bataljoni za delo-

mržeže, gotovo bi me bili vtaknili v kakšen tak bataljon. In če se bi danes ta načrt uresničil, ki ga je zasnovala sita gospoda, potem vedi ti rudar iz Trbovelj, ki ti večno grozi redukcija, ti delavec iz Šoštana in reduciarjec pri KID, da boš prej ali slej delomržež. Kajti vedno manj je izgleda, da bi brezposelni dobil nameščenje. In še se dobijo ljudje, ki trdijo, da so krščanski, ki govore o ljubezni do bližnjega, pa namesto, da bi uveljavili pravico do dela in dali, da bi si vsak lahko poiskal delo kjerkoli, groze z uvajanjem prisilnega dela pod najbolj sramotnimi pogoji. Kdaj bo tudi poslednji slepi med delavstvom izpregledal? Kdaj bo delavstvo uvidelo, da se more pred novim modernim suženjstvom obraniti samo z močno strokovno organizacijo in pa, da postane močen in vpliven politični faktor! Delavec.

Zadružna elektrarna r. z. z. o. z. bo imela občni zbor v četrtek, dne 26. marca t. l. ob 16. uri v prostorih g. Počivavška na Vodah.

Hrastnik

Občni zbor Krajevne protituberkulozne lige bo v sredo (praznik), dne 25. marca t. l. ob 17. uri v Sokolskem domu.

Kranj

Važno delavsko predavanje priredi podružnica SDSJ v nedeljo, dne 22. marca ob 9. uri dopoldne v društveni dvorani restavracije Semen. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Jelen iz Maribora o socialni zakonodaji, splošnem delavskem položaju, pomenu strokovne organizacije in delavskega tiska. Delavce in delavice, udeležite se predavanja v čim večjem številu.

Nova postojanka T. D. »Priatelj Prirode«. Ustanovni občni zbor se bo vršil 25. marca.

S potrditvijo pravil v minulem tednu, so bile izvršene vse predpriprave za ustanovitev nove podružnice turističnega društva »Priatelj Prirode«. Ustanovni občni zbor se bo vršil na praznik, dne 25. marca ob 9. uri v dvorani restavracije Semen. Akcijo naših delavskih planincev pozdravljamo kar najtopleje. Prijatelji prirode naj s prirejanjem skupnih izletov v veličastno naravo goje in krepe duha solidarnosti in bratstva med delavstvom in oblikujejo telo in duha borcev za novo in boljšo bodočnost delavskega razreda.

Kranj je izredno ugodna izhodna točka za krasne izlete. Seveda mislimo pri tem na izlete, kakršne more prirediti delavstvo, ki ima v tednu samo en dan prostega časa in ki mu sredstva ne dopuščajo, posluževati se dragih prevoznih sredstev. Temu primereno se je v zadnjem desetletju turizem v Kranju in okolici tudi razvil. Pred odhodom vlakov proti Gorenjski se ob sobotah večer in nedeljah jutraj zbirajo na kolodvoru vedno večje guche turistov, ki v živahnem vrvenju nestrpno čakajo čas odhoda. Vsi so veseli obrazov, vsi so polni hrepenenja, njih misli pa hite cilju naproti, kamor se namenjeni. In ko veselo družbo, oprtano z nahrbtniki, odpeljeta vlaka do Žirovnice, Jesenic, Mojstrane, Planice, Bohinja, Tržiča itd., ostane kolodvor zopet prazen, pust objekt. Le redki so turisti, ki zasedajo vlak proti Ljubljani. Na naš bližnji Storžič, ki je kakor pokrovitelj Kranja in okolice in na Kamniške planine pa se turisti odpravijo peš ali s kolesti do podvznožja. Tukaj pa niso vezani na določeno uro odhoda, zato dobiš turista na česti v smeri proti tem planinam tudi ob vsaki nočni uri. Po vrhovih gorenjskih planin odmevajo ob nedeljah in praznikih vedno radostni glasovi od težekeg dela sproščenih ljudi.

Delavsko planinsko društvo goji pravo srčno kulturo in skrbi za zdravje svojih članov. Izlete organizira tako, da vodi delavstvo, ki je zaposleno v nezdravih tovarnah, na solnce in zrak, da ga odvajajo od posedanja po zatohlih gostilniških lokalih, kjer marsikateri proletarec svoj edini prosti dan v tednu preživi, omamljen od alkohola in pri tem počenja stvari, ki ne samo, da mu niso v čast, ampak tudi v nesrečo. Naloga društva je tudi, da gradi planinske postojanke, kamor se turisti zatekajo čez noč ali v slabem vremenu. Žal, »kulturalna« doba dvajsetega stoletja še vedno nudi delavskemu razredu zelo malo časa za gojenje turistik. Veliko je med njim tudi navdušenih planincev, ki imajo časa v preobilici ali so brez vsakega zaslužka. Tudi tem hoče delavsko planinsko društvo nuditi možnost, da se bodo lahko v prosti naravi veselili kakor morejo to oni, ki živijo od izkoriščanja. Današnja moderna tehnika naj prinese tudi delavstvu korist: predvsem dobro eksistenco in vsaj nekaj plačanega dopusta, kateri bo omogočil delavcu gojenje planinarstva. Članom novoustanovljenega društva že v naprej kličemo planinski Družnost!

Zelo poučna sodna razprava končana. Dne 11. t. m. se je vršila na sreskem sodišču že druga obravnava proti ravnatelju Sirčeve tovarne, katerega je tožil bivši nočni čuvaj pri imenovanem podjetju P. F. radi tega, ker ga je 22. novembra l. l. udaril s pestjo po glavi in mu s tem zadal lažno telesno poškodbo, katero je ugotovil tudi zdravnik g. dr. Globočnik. Po zaključeni razpravi je sodišče obsodilo ravnatelja le na plačilo sodnijskih stroškov. Razumljivo je, da priče, katere so v podjetju še zaposlene, težko izpovedo proti predpostavljnim. Kako priljubljen pa je g. ravnatelj, nam najbolje priča dejstvo, da je bil od delavcev že večkrat napaden. Ko je bil P. F. še nočni čuvaj, ga je moral večkrat spremljati domov. P. F. je bil, ker ni požrl očit-

kov g. ravnatelja, tudi brez odpovedi odpuščen. Zato bo moral tirjati od podjetja še mezdo za 14 dnevni odpovedni rok.

VAŽNO!

Ravno za Vas smo se založili z ogromno izbiro damskih in moških plaščev kot Trench-Coutov ter vseh vrst oblek, po neverjetno nizkih cenah! — Oglejte si zalogo in prepričajte se!

»TIVAR«, prodajalna Kranj.

Lescce

Posnemajte! Za tiskovni sklad so darovali s. Magdič Pavel iz Lesc Din 10. — m s. Podobnik Josip iz Lesc Din 28,50. Iskrena hvata!

Iesenice

Smrtna kosa. V petek, dne 13. t. m. je umrla na Jesenicah na zastrupljenju s. Močnikova, soproga s. Martina Močnika. Pokojnica je bila mati devetih otrok, od katerih je najmanjši star šele osem mesecev in je bila zvesta članica Zveze delavskih žena in deklet na Jesenicah, dokler je obstajala. Pri ljubljenosti pokojnice kakor tudi sočalje s preostalimi je najboljšo pokazal veličastni pogreb v nedeljo popoldne. Pokojnici bodi svetel spomin, njenim preostalim pa naše sočalje.

Peovski odsek SDSZJ podružnice v Kranju priredi v nedeljo, dne 22. marca ob 20. uri v Delavskem domu na Savi (pri Jelenu) koncert, nastopijo pa tudi člani dramskega odseka. Pridimo v čim večjem številu, da dostojno pozdravimo kranjske sodruge in sodruge v naši sredi!

Zdravniška služba za člane bratovske skladnice: 22. marca g. dr. Celi Milan, 29. marca g. dr. Kogoj Frančišek.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) vefilmski »Casanova XX. stoletja« z Maksom Beerom v glavni vlogi. — Med dodatki tudi kulturni film »Pustolovščine male opice«. — Sledi za praznik sovjetski film »Sama«.

Liboje

Zveza rudarjev Jugoslavije, podružnica v Libojah bo vršila redni letni občni zbor v sredo, dne 25. marca ob 9. uri popoldne v prostorih gostilne Dolenca Ivana v Kasazah z običajnim dnevnim redom. — Člane ZRJ pozivamo, da se ga udeležijo, vabljeni pa tudi vsi naši somišljeniki! — Odbor.

Šoštanj

Precejšen del delavcev Woschnaggeve tovarne je še vedno na cesti, med njimi tudi nekateri zaupniki. Mi čakamo, da bo vodstvo tovarne izpolnilo svojo obljubo in sprejelo vse tiste, ki so bili odpušteni, zlasti seveda zaupnike! Upamo, da bomo o tem skoro lahko poročali!

Obrtniki v boju za svoj obstanek. Mnogo smo že čitali razprav o različnih velepodjetjih, ki konkurirajo obrtnikom. Naj samo še omenim njihov blagodejni vpliv na naš kraj. Mnogo imamo v našem kraju čevljarstvih in krojaških mojstrov, večina je oženjenih in vsak ima kopico otrok. Dela nimajo, osiroteli so. Čevljar ne more niti kupiti usnja, ako dobi slučajno naročilo za par novih čevljev. Otroci so lačni, bosí in skoro nagí. Zakaj? Ne po svoji krivdi, ampak po krivdi tistih, ki samo forsirajo velepodjetja, ne skrbijo pa niti najmanj za žrtve, ki jih razmah velepodjetij terja, ko uničuje samostojne delavce, t. j. obrtnike. Želeti bi bilo, da bi gospodje, ki o tem odločajo, malo pogledali v življenje naših osirotelih obrtnikov. Gotovo bodo potem lažje in z mirno vestjo umrli, ko bodo videli, koliko dobrega so napravili za svoj mili potrpežljivi narod. Zakaj gospodje ne skrbite za to, da bi obrtnik dobil blago

naravnost od proizvajalca? Ali mislite, da čevljarju ne bi bilo možno znižati ceno obuvi, ako bi mu bila omogočena nabava usnja po isti ceni kot Bati.

Velenje

Občni zbor Zveze rudarjev Jugoslavije podružnice Velenje se bo vršil v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 10. uri popoldne v restavraciji Edvarda Raka v Velenju. — Dnevni red običajen. Referent s. Arh iz Zagorja. Pridite vsi člani in somišljeniki naše strokovne organizacije. — Odbor.

Guštanj

Naročniki »Delavske Politike« naj upoštevajo, da je treba plačevati naročnino prvega v mesecu, ne pa šele okrog 15., ker to ne gre. Kdor sam ne najde k poverjeniku, pa naj ima vsaj doma denar za naročnino pripravljen, kadar ga pride poverjenik iskat, da mu ne bo treba večkrat hoditi terjat. Trdovratnim zaostankarjem, ki bi do 1. aprila t. l. ne paravnali naročnine, bo uprava ustavila pošiljanje lista. Sodruzi in sodružice, storite svojo dolžnost, saj gre za Vaš list! Poverjenik.

Mežiška dolina

Nameščenci, rudarji kakor tudi plavžarski delavci — priporočljivo je skleniti življ. varčevalno zavarovanje pri »Feniks«, zavarovalnem zastopniku za mežiško dolino, L. Močniku.

Študenti pri Mariboru

Za delovno ljudstvo! Lista s. Kaloha mora zmagati!

Združeni nasprotniki JRZ in JNS si prizadevajo omajati zaupanje v našega sedanjega župana s. Kaloha, ki že celo vrsto let načeljuje študentski občini. Tudi posamezne odbornike, dolgoletne zveste sodruge s. Kaloha, označujejo gotove podle duše kot — neznačajne in izkoriščevalce! Tudi z »nacionalno« barvo prihajajo na dan razni elementi s črnimi dušami! »S terorizmom jih bomo pohrustali, če ne gre drugače!« To je geslo vnetih agitatorjev, ki snubijo zlasti mladino! Pa še mnogo več! Ves »nacionalni« Maribor naj pride pomagat skupno z JRZ, JNS itd. reševat ogroženi »nacionalni živelj« v Studencih! Kakor leta 1933 se nam obetajo viteške čete, pofovci in orjunci, da se spuste v borbo z delavskim zmagaj! »Kaj demokracija! Mi in nihče drugi! To je parola »plavo-črne fronte« v Studencih! Gospoda, roke proč od naše postojanke! S poštenjem in delavnostjo smo ustvarili to, kar imamo: občinsko gospodarstvo, katerega nas ni treba biti sram! Celu pošteno nasprotniki priznavajo zasluge in vsestranski napredek za časa Kalohovega županovanja. Priobčili bomo v prihodnjih številkah razne dokumente, ki nasprotni listi JRZ in JNS ne bodo posebno ljubi. Toda kdor seje veter, žanje — vihar! To si zapomnite, gospodje, ko boste premisljevali svojo usodo!

V nedeljo, dne 29. marca vsi na volišče samo za Kaloha!

Občinka seja dne 17. t. m. je kot zadnja skupna seja komasirane občine Studenci — Radvanje pokazala ob navzočnosti velike večine odbornikov točno sliko občinskega gospodarstva zadnjih 2 in pol let. Opozicija iz Radvanja (Ropret-Smode), ki je ves čas pazljivo vodila kontrolo o delovanju Kalohove večine, je lojalno izjavila svoje zadovoljstvo nad objektivnim gospodarstvom občinskega odbora. V glavnem se je ugotovilo sledeče:

1. Blagajniško stanje je v popolnem redu in je vsako sumničenje o nepravilnostih podlo natolecevanje. Blagajniku se je izrekla soglasna zahvala in priznanje.

2. V kolikor se razne projektirane naprave niso izvedle, je krivda le na nesrečnih razmerah. Davčna oblast ima za proračunsko leto 1935-36

3. Pri vseh 26 rednih in 2 izrednih sejah se je napravilo nad 300 sklepov, proti katerim sta tuintam glasovala le odbornika iz manjšinske liste iz Radvanja.

4. Ugotovilo se je, da je nosilec liste JRZ g. Schreiber glasoval skoraj vedno s Kalohovo večino, kar je razvidno iz zapisnikov.

5. G. Kolnik Maks je podal pismeno izjavo, da je sicer bil pri volitvah leta 1933. nosilec nasprotne liste, ni pa ves čas skupnega delovanja v obč. odboru imel povoda, da nastopa proti Kalohovi večini. Nasprotno izraža g. Kalohu in vsem odbornikom zahvalo za objektivno delovanje v prid vsemu študentskemu prebivalstvu!

6. Opozicija (razen g. Schreiberja) je ob slovesu izrekla svojo zahvalo županu Kalohu za vzorno vodstvo občine tekom zadnje funkcijske dobe.

Te ugotovitve so neovrgljiv in jasen dokaz, kako lažnjive so trditve nasprotnikov, ki na svojih shodih trdijo neverjetne stvari o dosedanjem upravljanju študentske občine! Vsak trezen občan in pristaš delovnega ljudstva mora uvideti, da so na delu sile, ki hočejo občinske volitve speljati na druga — nam dobro poznana pota! Sodruzi! Odprimo oči in pogumno na agitacijo od moža do moža, da bo zmagal čim lepša!

B. Nasprotniki še vedno širijo vesti, da je dosedanja občinska uprava nesposobna za nadaljnje vodstvo študentske občine. Pogreški so baje taki, da so nemožni ljudje sedanjega odbora. Tako trdijo gospodje na svojih sestankih, ki jih obiskujejo večinoma — kandidati! Zelo značilno za listo JRZ v Studencih je, da ji morajo pomagati gospodje iz Krčevine in Maribora, ki trosijo netočne vesti, ker najbrže ne vedo, da je član sedanjega odbora tudi nosilec liste g. Schreiber (sedaj baje samo Šreiber!), ki je 2 in pol leti glasoval vedno z večino g. Kaloha. Po proforski logiki je on prav tako odgovoren za vse »nepravilnosti«, ki bi se naj baje izvršile! Ali pa je pod plaščem JRZ proklamiran za nezmožlivega in pozabljivega? — Prisiljeni bomo izpregovoriti še jasneje, da se »delovanje« še bolje oceni! Opazovalec.

Radvanje

Ne imejte volilcev za tako omejene. Pretekli četrtek se je vršil sestanek pristašev JRZ-liste, na katerem so neki govorniki strasili ljudi z demontažo delavnic drž. žel., ako ne bo izvoljena lista JRZ. Ali gospodje smatrajo volilce res za tako omejene, da jim servirajo take stvari? Usoda delavnic naj bo odvisna od tega ali bo izvoljen g. Pr. za župana! Mi smo videli pri odvzemu državnih naročil rudnikom v Dravski banovini, kako brezuspešne so bile intervencije samih ministrov, kako malo je pomagalo, da je bila v Zagorju ob S. izvoljena JRZ-lista! Sedaj pa

bi naenkrat kakšen vaški veljak imel tako moč, da bi držal ali premikal delavnice drž. žel.! Recite še, da je od izida volitev odvisno ali se bo Pohorje podrla na Radvanje ali ne, da bo več »heca«. Radvanjski volilci vemo, da bomo 29. marca vsi glasovali za listo s. Peska Alojzija in da bomo na ta način najlepše izrazili svojo voljo proti gospodarski demontaži naših krajev.

Slov. Bistrica

Ovire za tujski promet. Razmere v našem mestu nas silijo, da bi čim bolj skrbeli za tujski promet, saj bi od tega imeli predsvem gostilničarji, trgovci itd. lahko zelo lepe dohodke. Toda zdi se, da gotovi krogi v nerazumevanju težkega položaja niti tujskemu prometu niso naklonjeni in bi menda najraje zaprli mesto s srednjeveškim zidom, da bi nihče ne mogel do nas, če bi le mogli. — Vsakega tujca ogledujejo z največjim nezaupanjem, kaj šele, če jih pride več skupaj, ob priliki izletov itd. V tujini je navada, da tujce, ki prihajajo v večjih izletniških skupinah, pozdravi najmanj kakšen uradnik mestne občine, pri nas pa ti alarmirajo ne vem koga, da vidijo, kaj taka izletniška skupina počne in kaj se govori. Najraje bi tudi videli, da bi izmed domačih nihče ne prišel v stike z »nadležnimi« tujci. Mestni občinski upravi priporočamo, da naj v interesu tujskega prometa ukrene potrebno, da se odstrani take in podobne ovire.

Ptuj

Predavanje, ki ga je priredil v soboto, dne 14. t. m. OUZD v »Mladiki«, je bilo zelo dobro obiskano. Navzoči so pazljivo sledili izvajanjem predavatelja. Slike so nazorno prikazovale razne nedostatke, vsled katerih se zgodi toliko nesreč, res včasih po krivdi delavcev samih, navadno pa po krivdi delodajalcev, ki se ne zmenijo za zaščitne naprave. Upamo, da imajo oblastva možnost, napraviti konec sabotiranju zakonitih predpisov od strani onih, ki jim je profit vse, življenje delavcev pa deveta briga. Op. p.) Posebno pa je ugajal film »Dva brata«. Je to podučen igrokaz, vzlet iz življenja. (Da med nami in kar je najbolj žalostno, celo med sicer zavednim delavstvom, ne manjka ljudi, ki dobršen del svojega zaslužka puste v gostilni, dočim doma deca nima kruha, je očitno, ki se ga ne moremo ubraniti. Jasno je, da se tak človek ne zmeni dosti za zdravniške predpise in ga prej ali slej pobere bolezen, dočim vsi vemo, kako drugače poteka življenje tistega, ki se ravna po osnovnih pravih higijene in sovraži strup alkohol. Le tega se sušica tako lahko ne loti. Ogromno je število žrtev, ki jih vsako leto pobere proletarska bolezen tuberkuloza. Uspešna odpomeč vsemu temu pa bi bila le, ako bi bilo vsem tistim, ki živijo v največji bedi, zasigurno človeka vredno življenje. O. p.) Želeti bi si še kaj podobnih predavanj, pa tudi, da bi se ob takih prilikah dajalo pojasnila.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiro po ceni Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najboljše postrežemo Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najboljše poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in naši bodete nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke

Hranilno in posojilno društvo delavcev v Mariboru

r. z. z. o. z. / Frankopanova ul. 37, v lastni hiši

Poštni čekovni račun 13.143, podr. Ljubljana / Telefon 2635

Vabilo k

64-letnemu občnemu zboru

ki se vrši v nedeljo, dne 22. marca 1936

ob 8. uri dopoldne v Gambrinovi dvorani

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora
2. Predložitev računskega zaključka za leto 1935
3. Poročilo nadzorstva in odobritev rač. zaključka
4. Volitve
5. Določitev najvišjega zneska do katerega se dajejo posojila in sprejemajo hranilne vloge
6. Sprememba pravil
7. Razno

Peter Brauchardt
predsednik

V slučaju nesklepčnosti ob napovedani uri se vrši občni zbor eno uro pozneje, to je ob 9. uri, pri vsakem številu navzočih članov